

6. समुद्रतटः

अभ्यासः

प्रश्नः 1. उच्चारणं कुरुत- (उच्चारण कीजिए-)

तरङ्गैः	मत्स्यजीविनः	विदेशिपर्यटकेभ्यः
सङ्गमः	तिसृषु	वैदेशिकव्यापाराय
प्रायद्वीपः	बङ्गोपसागरः	चन्द्रोदयः

उत्तरः

छात्र स्वयं उच्चारण करें।

प्रश्नः 2. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत- (निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए -)

- (क) जनाः काभिः जलविहारं कुर्वन्ति?
- (ख) भारतस्य दीर्घतमः समुद्रतटः कः?।
- (ग) जना कुत्र स्वैरं विहरन्ति?
- (घ) बालकाः बालुकाभिः किं रचयन्ति।
- (ङ) कोच्चितटः केभ्यः ज्ञायते?

उत्तरः

- (क) जनाः नौकाभिः जलविहारं कुर्वन्ति।
- (ख) चेन्नईनगरस्य मेरीनातटः देशस्य दीर्घतमः समुद्रतटः।
- (ग) मुम्बईनगरस्य जुहूतटे जनाः स्वैरं विहरन्ति।
- (घ) बालकाः बालुकाभिः बालुकागृह रचयन्ति।
- (ङ) कोच्चितटः नारिकेलेभ्यः/नारिकेलफलेभ्यः ज्ञायते।

प्रश्नः 3. मञ्जूषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत- (मञ्जूषा से पद चुनकर रिक्त स्थान भरिए-)

बङ्गोपसागरः , प्रायद्वीपः , पर्यटनाय , क्रीडा , सङ्गमः

- (क) कन्याकुमारीतटे त्रयाणां सागराणां भवति।
- (ख) भारतदेशः . इति कथ्यते।

- (ग) जनाः समुद्रतटं आगच्छन्ति।
(घ) बालेभ्यः रोचते।
(ङ) भारतस्य पूर्वदिशायां अस्ति।

उत्तरः

- (क) सङ्गमः
(ख) प्रायद्वीपः
(ग) पर्यटनाय
(घ) क्रीडा
(ङ) बङ्गोपसागरः

प्रश्नः 4. यथायोग्यं योजयत- (यथोचित मेल कीजिए-)

समुद्रतटः – ज्ञानाय
क्रीडानकम् – पोषणाय
दुग्धम् – प्रकाशाय
दीपकः – पर्यटनाय
विद्या – खेलनाय

उत्तरः

समुद्रतटः – पर्यटनाय
क्रीडानकम् – खेलनाय
दुग्धम् – पोषणाय
दीपकः – प्रकाशाय
विद्या – ज्ञानाय

प्रश्नः 5. तृतीयाविभक्तिप्रयोगेण रिक्तस्थानानि पूरयत- (तृतीया विभक्ति के प्रयोग द्वारा रिक्त स्थान भरिए-)

- यथा- व्योमः मित्रेण सह गच्छति। (मित्र)
(क) बालकाः सह पठन्ति। (बालिका)
(ख) तडागः विभाति। (कमल)
(ग) अहमपि खेलामि। (कन्दुक)
(घ) अश्वाः सह धावन्ति। (अश्व)
(ङ) मृगाः सह चरन्ति। (मृग)

उत्तर:

(क) बालिकाभिः

(ख) कमलैः

(ग) कन्दुकेन

(घ) अश्वैः

(ङ) मृगैः

प्रश्न: 6. अधोलिखितं वृत्तचित्रं पश्यत। उदाहरणानुसारेण कोष्ठकगतैः शब्दैः उचितवाक्यानि रचत (निम्नलिखित वृत्तचित्र देखिए और उदाहरण के अनुसार कोष्ठगत शब्दों से उचित वाक्य बनाइए-)

यथा- 1. रहीमः मित्रेण सह क्रीडति।

2. |

3. |

4. |

5. |

6. |

7. |
8. |

उत्तर:

2. रहीमः द्विचक्रिकया आपणं गच्छति।
3. रहीमः कलमेन पत्रं लिखति।
4. रहीमः हस्तेन कन्दुकं क्षिपति।
5. रहीमः नौकया जलविहारं करोति।
6. रहीमः चषकेन जलं पिबति।
7. रहीमः तूलिकया चित्रं रचयति।
8. रहीमः वायुयानेन ह्यः आगच्छत्।

प्रश्न: 7. कोष्ठकात् उचितपदप्रयोगेण रिक्तस्थानानि पूरयत- (कोष्ठक से उचित पद के प्रयोग द्वारा रिक्त स्थान भरिए।

- (क) धनिकः धनं ददाति। (निर्धनम्/निर्धनाय)
(ख) बालः विद्यालयं गच्छति। (पठनाय/पठनेन)
(ग) सज्जनाः जीवन्ति। (परोपकारम्/परोपकाराय)
(घ) प्रधानाचार्यः पारितोषिकं यच्छति। (छात्राणाम्/छात्रेभ्यः)
(ङ) नमः। (शिक्षकाय/शिक्षकम्)

उत्तर:

- (क) निर्धनाय
(ख) पठनाय
(ग) परोपकाराय
(घ) छात्रेभ्यः
(ङ) शिक्षकाय